

IN MEMORIAM

**Professori
Jorma Korhonen**

Geodeettisen laitoksen professori, vanhempi valtiongeodeetti Jorma Osmo Keijo Korhonen kuoli 91-vuotiaana 5.1.2003 Helsingissä. Hän oli syntynyt Kiikassa 16.9. 1911.

Professori Korhonen palveli koko työuransa Geodeettisessa laitoksessa tarkkavaaitsijana, nuorempana valtiongeodeettina ja vanhempana valtiongeodeettina. Hän tuli tunnetuksi Suomen ensimmäisen luokan kolmiomittauksen las-

kijana.

Professori Korhonen ei ollut pelkästään lahjakas kolmiomittaustulosten laskija vaan hän osallistui vuosia sekä kolmiomittauksen että tarkkavaa-ituksen maastotöihin. Tullessaan Geodeettisen laitoksen palvelukseen ylioppilaana vuonna 1938 professori Korhonen sai ensi töikseen johtaa tähystystornien rakentamista. Tultuaan nimitetyksi laitoksen tarkkavaaitsijan virkaan vuon-

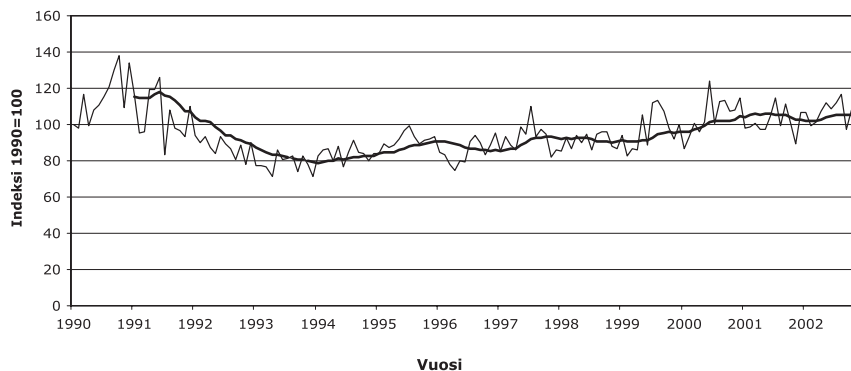
na 1939 Korhonen osallistui Suomen toiseen tarkkavaa-ituksen havaintotyöhön noin 20 vuoden ajan. Kun samaan aikaan oli käynnissä myös ensimmäisen luokan kolmiomittaus, piti nuoren maisterin ottaa osaa myös moniin kolmiomittaukseen liittyviin käytännön töihin kuten kolmioverkkojen suunnitteluun, tornien rakentamiseen, perusviivojen mittaukseen ja kolmiopisteiden välisten kulmien mittaukseen.

Ensimmäisen luokan kolmiomittauksen edettyä Lappiin saakka oli edessä koko kolmioverkon laskenta ja havaintojen tasoitus. Tasoituksen valmistelu oli aloitettu jo 1950-luvun lopulla ja sitä jatkettiin 1960-luvun alkupuoli. Koska näin suurta, yhtäkaista laskentatehtävää ei maassamme ollut aiemmin tehty, piti sitä varten kehittää monia matemaattisia menetelmiä. Vasta laskennan loppuvaiheessa saatiin käytöön tietokone, jonka avulla työ viimeisteltiin. Mittavan laskutehtävän tulokseksi saatiin kaikille ensimmäisen luokan kolmiopisteille koordinaatit, joita voitiin käyttää uuden kartastokoordinaatiston määrittelyyn. Ensimmäisen luokan kolmioverkon havaintotyö oli tehty erittäin huolellisesti. Kun havaintojen tasoitus tehtiin professori Korhoselle ominaisella äärimmäisellä tarkkuudel-

MAAPUNTARI

Maapuntari kertoo kiinteistöjen hintakehityksestä. Kussakin *Maankäytön* numerossa on eri teema. Tiedot perustuvat Maanmittauslaitoksen ylläpitämään Kiinteistöjen kauppahintarekisteriin. Tiedot on koonnut erikoistutkija **Juhani Väänänen**.

METSÄMAAN HINTAKEHITYS KUUKAUSITTAIN

Kun tarvitaan faktaa kiinteistökaupoista...

Hanki kauppahintatiedot Karttapaikalta www.kartta.nls.fi tai lähimmästä maanmittaustoimistosta.

 MAANMITTAUSLAITOS - TIETOA MAASTA

la, lopputulokseksi saatiin kiintopisteistö, jonka tarkkuutta pidettiin eräänä maailman parhaista. Vielä nykyäänkin käytössä oleva kartastokoordinaattijärjestelmä perustuu professori Korhosen vuonna 1967 valmiiksi saamaan kolmioverkon tasoitukseen.

Kolmiomittauksen havaintojen käsittely johti professori Korhosen tutkimukset geodesian alueelle, jota kutsutaan tasoituslaskuksi. Tältä alalta ovat hänen merkittävimmät tieteelliset julkaisunsakin, joiden lukumäärä on nykymittapuun mukaan suppea. Julkaistujen töiden merkitys maamme geodesian kehitykselle on kuitenkin niin suuri, että harvat maamme geodeetit yltyvät samalle tasolle.

Geodeettisessa laitoksessa hoitamiansa toimien ohessa professori Korhonen toimi dosenttina Helsingin yliopistossa, assistenttina ja vt. professorina Teknillisen korkeakoulun maanmittausosastossa.

Professori Korhonen osallistui talvisotaan viestijoukkueen johtajana ja jatkosotaan puhelinomppanin päällikkönä. Sotilasarvoltaan hän oli reservin kapteeni. Hänelle myönnettiin seuraavat kunniamerkit: VR 4, VR 4 tlk, SL RI sekä virka-ansiomerkki.

Risto Kuittinen
Geodeettisen laitoksen
ylijohtaja
Matti Ollikainen
Geodeettisen laitoksen
Geodesian ja
geodynamiikan osaston
erikoistutkija

Maanmittausneuvos Urpo Vileniuksen kuolemasta on kulunut kohta vuosi. Hänen muistonsa ei ole himmennyt, vaikka aika kuluukin. Tämän kirjoittaja ehti viettää hänen kanssaan monivaiheisen elämän. Yhteinen taipaleemme alkoi 1944 UK:n valmennuskurssilla keväällä 1943. Kurssin päätyttyä siirryimme kuorma-autokuljetuksina takaisin perusyksiköihimme ja satuimme seisomaan samalle auton lavalle.

Jotenkin puheemme osuivat yksiin ja kun UK 59 Niinisolossa alkoi, olimme kuin vanhat tutut. Urpo oli krh-komppaniassa ja minä 3. jalkaväkikomppaniassa, mutta tapaamis-aikaa jäin aina jossakin välissä.

Urpo oli sotinut jo upseerikoulussa aikaisemminkin, mutta joutunut sairastelun vuoksi jättämään aikaisemmin kurssin kesken. En koskaan tullut kysyneeksi, miten hänen sotilasuraansa kuului ennen tapaamistamme, mutta päätellen siitä, että hänelle oli myönnetty lukuisia kunniamerkkejä (Vm1 ja Vm 2, viimemainitut kaksi eri kertaa), oli ehtinyt tapahtua jo aika paljon. Upseerikoulun päätyttyä 1944 Urpo kotiutettiin ikänsä perusteella ja minä nuorena päällystöön kuuluvana jatkoin sotimista Lapin sodassa tammikuulle 1945.

Urpo Vilenius pääsi ylioppilaaksi Kotkan lyseosta 1934 ja valmistui maanmittariksi 1940. Vilenius oli auskultantina ja toimitusinsinöörinä Hä-

Urpo Vilenius
1913–2002

meen läänissä 1940–1946 ja maanmittausinsinöörinä Kuopion läänissä 1950–1958. Maanhankintalain toimeenpanotehtävissä hän oli sivutoimisesti Lieksan ja Liperin maanmittauslautakunnissa 1945–1954. Hämeen läänin tarkastajan maanmittauskonttorin tehtävää hän hoiti 1959–1962. Maanmittauslaitokseen Vilenius nimitettiin hallintotoimiston vanhemmaksi insinööriksi 1962 ja yli-insinööriksi 1968. Tarkastusosaston päällikkönä/maanmittausneuvoksena hän oli 1972–1976 ja jäi eläkkeelle 1976.

Vuonna 1970 hän oli MMH:n vt. ylijohtaja. TKK:n assistenttina hän oli 1962 ja HTOL:n tuntiopettajana 1963–1968. Hämeen läänin LO:n lisäjäsenenä hän oli 1961–1962 ja Helsingin kaupungin tielautakunnan puheenjohtajana vuodet 1963–1968.

Maanmittauslaitoksen organisaatiota uudistettaessa Urpo Vilenius urakoi yli virka-ajan. Tapasin hänet joskus niihin aikoihin virkapaikallaan ja ”ahkeruus oli ilonsa”. Toinenkin iso urakka tuli Vileniukselle, kun maanmittauslaitoksen 350-vuotisjuhlateosta toimitettiin. Vilenius oli jo silloin eläkkeellä, kun hänen tehtäväkseen tuli kirjoittaa teoksen osa ”Maanmittauslaitoksen hallinto” – varsin laaja ja suuritöinen teksti. Tehtävä hoitui määrääjässä.

Vileniuksen eläkevuosia täytti toiminta Suomen Teknil-

lisessä Museoyhdistyksessä ja Tekniikan museon maanmittaustekniikan museotoimikunnassa vuodesta 1974 aina kuolemaansa saakka. Tämän kirjoittajan kanssa tapaamiset jatkuivat tiiviisti museotalkoiden merkeissä tai muutoin ystävien kesken Vileniuksen viimeiseen elinvuoteen saakka. Vilenius oli myös aktiivinen Gruppaa Intelgentsian ja loppuaikoina Gruppaa Dementigan jäsen. Gruppaa muodostui entisistä MMH:n eläkeläisistä ja toimii edelleenkin maanmittausneuvos Martti Siron johdolla. Urpon paikka alkoi loppuvuosina jäädä tyhjäksi, vaikea sairaus esti liikkumasta pidemmälle. Taisi viimeisen kevään perunatkin jäädä Tammelassa maahan panematta.

Museon talkoiden merkeissä Vileniuksella ja minulla oli tarkoitus vielä tavata, niin kuin aikaisemminkin monet kerrat tapahtui, milloin Urpon sairauden aikana hänen sairautensa ääressä tai hänen kotonaan Hilka-rouvan kanssa seurustellen. Urpon kunto alkoi laskea ja niin meidän viimeinen tapaamisemme jäi. Olimme jo Urpon kanssa sopineet, että kutsuisimme Johnny Walkerin vahvistamaan trioamme, mutta Urpon elämä päättyi sitä ennen.

Aarre Terho